

Bakalářská práce Terezy Klímové
ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍ NABÍDKY PROGRAMŮ STŘEDISEK EKOLOGICKÉ
VÝCHOVY Z HLEDISKA POTŘEB GEOGRAFICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Posudek oponenta

Tereza Klímová se v předkládané bakalářské práci zabývá analýzou programů, které ve vztahu k vyučovacímu předmětu zeměpis, případně průřezovému tématu environmentální výchova, nabízejí střediska ekologické výchovy (dále SEV) v Česku. Práce má charakter obsahové analýzy, text je doplněn tabulkami a několika grafy. Po formální stránce nemám k bakalářské práci vážnější výhrady, text má slušnou úpravu (ačkoli by měl být pro větší přehlednost zarovnan do bloku). Pouze grafy by dle mého názoru mohly mít lepší provedení (např. větší legendu).

Při prvním pohledu do obsahu (s. 3) se práce jeví jako velmi obšírná při vědomí, že se jedná o práci bakalářskou. Přečteme-li si však názvy hlavních kapitol, zjistíme, že jde o „Úvod, Metodiku, Výsledky a hodnocení, Závěr, Seznam literatury“. Takto práce nabývá čistě analytický charakter s absencí širšího teoretického zarámování. Jistý pokus o něj je pouze v úvodu práce, jedná se však víceméně o řadu přímých a nepřímých citací, jejichž hlavním cílem je dokumentovat, co je to ekologická výchova. Na konci kapitoly je definován cíl bakalářské práce, jímž má být seznam výukových programů SEV, které se týkají geografie, a práce by měla sloužit jako pomůcka pro učitele zeměpisu, která by jim zjednodušila výběr požadovaného výukového programu. Takový cíl by se zdál pro potřeby bakalářské práce jako uspokojivý, nicméně jeho naplňování je poněkud diskutabilní. V práci totiž pozoruji určitou rozdvojenost problému (viz dále).

Dominantní část práce tvoří encyklopedický přehled SEV podle jednotlivých krajů, teprve v závěru práce je provedeno několik analýz diferenciacce mezi kraji navzájem. V metodice se dočteme, že autorka „pročetla nabídku jednotlivých středisek“ (s. 10) (chybí kde – v tištěných brožurách, na internetu aj.) a rozřadila nabídku programů, které měly geografické zaměření, do několika kategorií. Z metodického hlediska by bylo na tomto místě vhodné říci, že se jedná o tzv. metodu obsahové analýzy, která má určité zásady, postupy apod. Jednotlivé kategorie pro zařazení programů jsou zde sice vyjmenovány, ale značně nepřehledně (vhodnější by se jevílo užít vyjádření tabulkou), navíc není jasné, jaká kritéria musel hodnocený program splnit, aby byl zařazen do příslušné kategorie (např. dělení

„krajina“ versus „ochrana životního prostředí“ versus „trvale udržitelný rozvoj). Nejasné je také zařazení kapitoly 2.2 (popis obsahu vybraných programů) do metodické kapitoly.

Nyní ona rozdvojenost obsahu práce: (1) Pokud je cílem nabídnout učitelům pomůcku, aby si vybrali požadovaný výukový program, tento cíl práce nesplňuje. Ze souhrnné tabulky za každý kraj učitel pouze zjistí, v jakých, autorkou definovaných kategoriích, příslušné SEV nabízí svoji činnost, ale nic mu již nevyovídá o obsahu, náplni aktivit v těchto programech, v takovém případě bude stejně muset prohledat internetové stránky jednotlivých SEV. Vhodnější by bylo na modelu jednoho kraje srovnat nabídku s poptávkou, tedy jak jsou například aktivity v rámci programů SEV využitelné pro školy s ohledem na RVP, případně konkrétní ŠVP. (2) Já osobně v práci pozoruji jiný cíl, vyplývající i z názvu práce. A to zhodnotit současnou nabídku témat programů zajišťovaných SEV v Česku, poukázat na tematické oblasti, které jsou nedostatečně zastoupeny, a měly by se posílit, případně které věkové kategorie jsou v nabídce podhodnoceny. Takový cíl by se mi zdál s ohledem na obsah bakalářské práce vhodnější, pro jeho naplnění však chybí jasné závěrečné stanovisko, tj. mezikrajské srovnání nabídky témat a definování rezerv v poskytované službě.

Přes některé zmíněné nedostatky se domnívám, že autorka postupovala při svém výzkumu svědomitě a prokázala schopnost samostatné práce a vlastního úsudku. Samotné téma práce považuji za aktuální a ve výzkumech dosud opomíjené. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a prosím Terezu Klímovou, aby reagovala na následující otázku:

Na s. 61 je uvedeno: „Celkově je celá Česká republika vybavena středisky ekologické výchovy spíše dobře“. *Čím doložíte toto tvrzení? „Dobře“ v porovnání s čím? Proč se domníváte, že je vybavenost a nabídka středisek „dobrá“, když je např. z grafu č. 2 nebo krajských tabulek (1–13) patrná výrazná diference nabídky a zastoupení mezi kraji?*

V Praze 15. 6. 2010

RNDr. Silvie Kučerová, Ph.D.